

захоче купувати дані товари і користуватися представленими послугами. Дуже часто в бізнесі технологія використовується замість «мозкового штурму» серед співробітників компанії. Клієнт, який споживає товар, знає про його позитивні і негативні якості навіть більше, ніж його виробник. Відповідно, він може запропонувати найкращу і найоптимальнішу ідею щодо вдосконалення вашої пропозиції. Крім того, краудсорсинг – це не тільки можливість знайти нові вектори розвитку для бізнесу, це ще й шанс вийти із кризи і підвищити продажі [6, с. 128]. Нова ідея може перевернути уявлення клієнтів про даний товар або послугу і вивести прибуток на новий рівень. Компанії, які використовують цей метод у маркетинговій стратегії, користуються більшою популярністю у споживачів. Безумовно, дізнатися думку клієнтів означає продемонструвати їх цінність для бренду.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Асмолов Г. Карты помощи. Как работает краудсорсинг в кризисных ситуациях.
2. Белявцев М.І., Воробйов В.Н. Маркетинговий менеджмент : навч. посібник / За заг. ред. М.І. Белявцева, В.Н. Воробйова. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 407 с.
3. Голубков Е.П. Современные тенденции развития маркетинга // Маркетинг в России и за рубежом. – 2004. – № 1(39). – С. 3-18.
4. Циганкова Т.М. Сучасні моделі та тенденції розвитку стратегічного маркетингу // Маркетинг в Україні. – 2004. – № 2. – С. 31-36.
5. Савчук В., Дудаєва О. Оцінка ефективності маркетингових програм // Економіка України. – 2005. – № 11. – С. 47-52.
6. Череп А.В., Абліцова Т.С. Розвиток сучасного маркетингу та вимоги до нього // Вісник Хмельницького нац. ун-ту. – 2009. – № 1 – С. 205.
7. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.crowdsourcing.org>.

УДК 336.7.02

Храпкіна В.В.
доктор економічних наук,
професор кафедри фінансів
Мажівського економіко-гуманітарного інституту

Крутушкіна В.В.
асистент кафедри фінансів
Мажівського економіко-гуманітарного інституту

ЛІКВІДНІСТЬ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ – ЯКІСНИЙ ПОКАЗНИК ДІЄВОСТІ ГРОШОВО-КРЕДИТНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Стаття присвячена дослідженню сучасного інструментарію, що використовує Національний банк України для управління ліквідністю банківської системи держави. Ліквідність банківської системи розглянуто в якості механізму, за допомогою якого Національний банк України регулює грошово-кредитний ринок у межах визначених монетарних параметрів. Приділено увагу як традиційним, так і додатковим спеціальним інструментам управління ліквідністю в сучасних економічних умовах.

Ключові слова: ліквідність банківської системи, рівновага грошово-кредитного ринку, стабільність національної грошової одиниці, сучасний інструментарій регулювання ліквідності банківської системи, адміністративні та індикативні методи, економічні нормативи, регулятивна діяльність Національного банку України.

Храпкина В.В., Крутушкина В.В. ЛИКВИДНОСТЬ БАНКОВСКОЙ СИСТЕМЫ – КАЧЕСТВЕННЫЙ ПОКАЗАТЕЛЬ ЭФФЕКТИВНОСТИ ДЕНЕЖНО-КРЕДИТНОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ

Статья посвящена исследованию современного инструментария, применяемого Национальным банком Украины для управления ликвидностью банковской системы государства. Ликвидность банковской системы рассмотрена в качестве механизма, с помощью которого Национальный банк Украины регулирует денежно-кредитный рынок в рамках определенных монетарных параметров. Уделено внимание как традиционным, так и дополнительным специальным инструментам корректировки ликвидности в современных экономических условиях.

Ключевые слова: ликвидность банковской системы, равновесие денежно-кредитного рынка, стабильность национальной денежной единицы, современный инструментарий регулирования ликвидности банковской системы, административные и индикативные методы, экономические нормативы.

Khrapkina V.V., Krutushkina V.V. BANKING SYSTEM LIQUIDITY – QUALITATIVE INDICATOR OF EFFECTIVENESS OF MONETARY CONTROL

The article investigates modern instrument which is used by the National Bank of Ukraine to control the liquidity of the banking system of the state. The liquidity of the banking system is considered as a mechanism by which the National Bank of Ukraine regulates monetary market within specified monetary parameters. The attention is paid to both traditional and special additional liquidity management instruments in the current economic conditions.

Keywords: banking system liquidity, balance of the monetary market, stability of the national currency, modern instrument of liquidity's regulation in the banking system, administrative and indicative methods, economic standards, regulatory activities of the National Bank of Ukraine.

Постановка проблеми. Запорукою фінансової безпеки та стабільності банківської системи, здатної захистити інтереси вкладників і кредиторів, є її ліквідність [1]. Ліквідність банківської системи – це динамічний стан, який забезпечує своєчасність,

повноту та безперервність виконання усіх грошових зобов'язань банківської системи країни, характеризує рівень її надійності та достатність коштів відповідно до потреб розвитку економіки. Також це спроможність банківської системи забезпечити своєчасне

виконання усіх зобов'язань перед вкладниками, кредитором та акціонерами банківських установ, можливість залучати в необхідному обсязі вільні кошти юридичних і фізичних осіб, надавати кредити та інвестувати у розвиток економіки країни. У свою чергу ліквідність банківської системи забезпечується коштами обов'язкових резервних вимог, які зберігаються на рахунках банків у центральному банку та вільною ліквідністю, тобто коштами понад необхідний обсяг обов'язкових резервних вимог [2].

З іншого боку, ліквідність є тим механізмом, за допомогою якого Національний банк України (НБУ) управляє грошово-кредитним ринком у межах визначених монетарних параметрів.

Вдаючись до регулювання ліквідності банків, Національний банк України, з урахуванням поточної ситуації на грошово-кредитному ринку, традиційно застосовує такі інструменти: операції з рефінансування (постійно діюча лінія рефінансування для надання банкам кредитів овернайт, кредити рефінансування); операції репо (операції прямого репо та зворотного репо); операції з власними борговими зобов'язаннями (деPOSITNІ сертификати та овернайт до 90 днів); операції з державними облигаціями України [3].

Цілком логічним є те, що управління ліквідністю банківської системи – одне із пріоритетних завдань центральних банків як гарантів стабільності грошово-кредитного ринку. Це пов'язано з тим негативним впливом, який здійснює як недостатня, так і надлишкова ліквідність як на рівні окремого банку, так і на рівні усієї банківської системи. Тому підтримання оптимального рівня вільної банківської ліквідності є важливою передумовою розвитку та стійкості банківської системи, стабільності національної грошової одиниці та зниження інфляційних процесів у країні [4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженню проблем ефективного управління ліквідністю приділено чимало уваги як зарубіжних, так і вітчизняних науковців і практиків. Зокрема, це С. Братанович, Х. Грюнінг, І. Волошин, О. Дзюблук, В. Зінченко, Г. Карчева, О. Лаврушин, А. Лобанов, А. Мороз, В. Муравйов, В. Міщенко, Р. Набок, Л. Примостка, М. Савлук, А. Сомих, В. Стельмах, М. Сорокін та ін. В їхніх працях висвітлені окремі підходи до управління ліквідністю комерційних банків, аналізуються показники ліквідності, вивчаються підходи до управління банківською ліквідністю тощо.

Постановка завдання. Незважаючи на значну увагу науковців і практиків до визначення методів регулювання та прогнозування ліквідності банківських установ, здебільшого це питання розглядалося на мікрорівні, тобто у розрізі окремого банку, а не усієї банківської системи (макрорівень). Реалії економічного сьогодення держави є такими, що багатфакторна проблема ліквідності банківської системи набуває нового значення з точки зору централізованого управління, котре в Україні здійснюється Національним банком України. Тому метою статті є дослідження сучасного інструментарію регулювання ліквідності банківської системи України в процесі реалізації грошово-кредитної політики.

Виклад основного матеріалу дослідження. Національний банк України, виконуючи свою регулятивну функцію, підтримує рівновагу на грошово-кредитному ринку, складовою якої є ліквідність банків, за допомогою законодавчо визначених механізмів та інструментів у межах адміністративних та індикативних методів прямої та вибіркової дії. Їх вибір залежить від особливостей та стану розвитку національної грошово-кредитної системи, а також від ситуації на грошово-кредитному ринку.

Одним із різновидів індикативного регулювання ліквідності банків та банківської системи в цілому є економічні нормативи, уперше впроваджені у вітчизняну банківську практику в 1989 році Державним банком СРСР. Економічні нормативи як забезпечувальний інструмент центрального банку дозволяють контролювати певний мінімально необхідний рівень ліквідності кожного окремого банку в банківській системі країни. Проте через статичність та ретроспективність показників нормативів вони не можуть бути точними і єдиними індикаторами ліквідності банків, а їх дотримання є необхідною, але недостатньою умовою забезпечення ефективного управління банківською ліквідністю [4].

Порядок дотримання нормативів регламентується Інструкцією про порядок регулювання діяльності банків в Україні та є обов'язковим для усіх банків України [5]. Серед 13 економічних нормативів, що використовуються у вітчизняній практиці банківського регулювання, три – нормативи ліквідності, що свідчить про значне місце, яке відводиться контролю за станом ліквідності банків у регулятивній діяльності Національного банку України.

Динаміку значень економічних нормативів по системі банків України на 01.09.2014–2015 рр. представлено у таблиці 1.

Таблиця 1
Динаміка значень економічних нормативів по системі банків України на 01.09. 2014–2015 рр.

Норматив	Значення нормативу, %																	
	01.01		01.02		01.03		01.04		01.05		01.06		01.07		01.08		01.09	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Н4 Норматив миттєвої ліквідності (не менше 20%)	56.99	57.13	54.15	56.01	50.33	57.94	48.81	49.11	48.82	50.49	42.40	54.27	48.50	57.24	47.43	56.80	45.47	60.69
Н5 Норматив поточної ліквідності (не менше 40%)	80.86	79.91	81.63	84.17	85.34	79.45	79.63	72.92	73.29	72.07	76.44	73.45	78.71	70.13	77.69	75.41	76.07	76.35
Н6 Норматив короткострокової ліквідності (не менше 60%)	89.11	86.14	87.26	85.84	85.10	80.85	83.23	78.76	82.02	76.93	83.46	78.00	85.16	79.60	85.57	81.77	85.18	82.25

Таким чином, значення економічних нормативів по системі банків України на 01.09. 2014–2015 рр. значно перевищують необхідні нормативи, що дозволяє зробити висновок про надлишок запасу ліквідності.

З метою абсорбування надлишкової ліквідності та стримання інфляції у 2014–2015 рр. НБУ активно нарощувались операції з мобілізації грошових коштів. За підсумками 9 місяців 2014 року, обсяг мобілізаційних операцій становив 1058,6 млрд грн за середньозваженою відсотковою ставкою 4,7% річних, операції здійснювалися переважно на умовах «овернайт».

Значний відтік строкового ресурсу з початку року вкрай негативно вплинув на ліквідність та платоспроможність банківської системи. Протягом 9 місяців 2014 року обсяг високоліквідних активів зменшився на 16,89% (23,36 млрд грн) та станом на 1 жовтня 2014 року складав 138,35 млрд грн та був представлений наступним чином: готівкові кошти та банківські метали – 21,34%, кошти в НБУ – 28,0% та коррахунки в інших банках – 50,66%.

При цьому протягом III кварталу 2014 року обсяг коштів, що зберігається на кореспондентських та транзитних рахунках, збільшився майже на 1/3 та станом на 01.10.2014 складав 38,32 млрд грн (рис. 1).

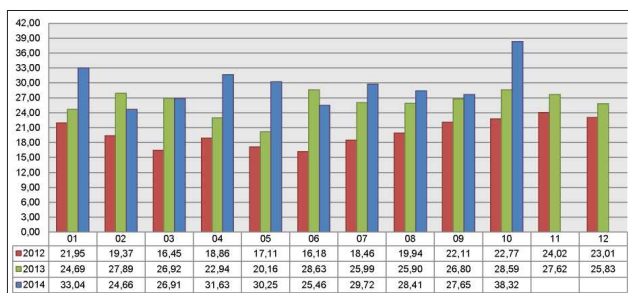

Рис. 1. Залишки коштів, розміщених на транзитних рахунках та на коррахунках, млрд грн [6]

Зростання обсягу коштів на коррахунок обумовлено як отриманням окремими банківськими установами рефінансування від НБУ для підтримання ліквідності, так і запровадженням НБУ регулятивних заходів для більш гнучкого управління ліквідністю протягом III кварталу 2014 року.

Так, НБУ було прийнято рішення про зниження обсягу обов'язкових резервів, які повинні зберігатися на початок операційного дня на коррахунок банку в Нацбанку, з 50% до 40% суми обов'язкових резервів, а також скасування з 19.08.2014 вимоги щодо формування обов'язкових резервів на окремому рахунку в НБУ.

Обсяг рефінансування банків НБУ протягом 9 місяців 2014 року становив 142,1 млрд грн за середньою відсотковою ставкою 14,22% річних, забезпеченням за даними операціями виступали значною мірою державні облигації України. Разом з тим варто зазначити, що відсоткова ставка за наданими кредитами рефінансування протягом III кварталу 2014 року значно зросла (13,99% річних у червні, тоді як у вересні відсоткова ставка вже становила 18,64% річних). НБУ було прийнято рішення про продовження термінів погашення банками залучених раніше від Нацбанку кредитів до 10 грудня 2014 року. Також, з метою контролю використання банківськими установами коштів, залучених від НБУ, Регулятором було прийнято рішення про призначення кураторів у низці банків [6].

У липні-серпні 2015 року відбулося збільшення профіциту ліквідності банківської системи. Основними чинниками зростання ліквідності банківської системи були:

– перерахування коштів Фондом гарантування вкладів фізичних осіб уповноваженим банкам (розрахунково близько 13,5 млрд грн протягом II кварталу 2015 року та 6,4 млрд грн у липні-серпні 2015 року). Це стало можливим у тому числі за рахунок викупу Національним банком цінних паперів у Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (за номінальною вартістю) на суму 14,8 млрд грн та 5,2 млрд грн відповідно;

– операції Національного банку з іноземною валютою (за винятком операцій із НАК «Нафтогаз України»), чистий додатний вплив яких оцінено у розмірі 9,5 млрд грн у II кварталі 2015 року та 3,0 млрд грн у липні-серпні 2015 року.

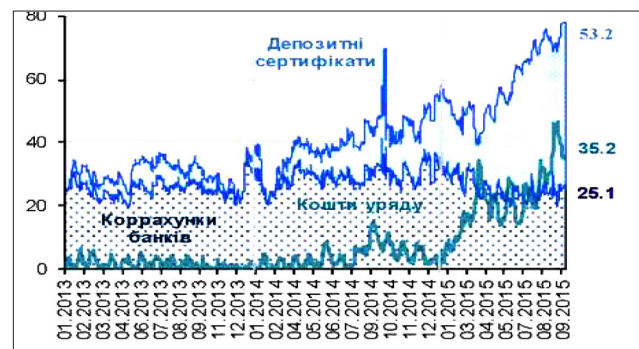

Рис. 2. Окремі показники ліквідності банківської системи станом на 01.10.2015 [7]

Водночас вплив операцій Національного банку з цінними паперами на вторинному ринку (без операцій з НАК «Нафтогаз України») та з надання кредитів рефінансування на ліквідність банківської системи був незначним. Протягом липня-серпня 2015 року обсяг продажу Національним банком з свого портфеля цінних паперів становив 0,6 млрд грн, а протягом II кварталу 2015 року такі операції взагалі не проводилися. Залишки за кредитами рефінансування за цей період зменшилися на 0,2 млрд грн та 1,9 млрд грн відповідно (без погашення кредиту рефінансування за рахунок набуття у власність цінних паперів). Значно більший вплив на зниження ліквідності банків у липні-серпні 2015 року здійснювали фіскальні чинники – розрахунково він становив 14,7 млрд грн (порівняно з 86 млн грн у II кварталі 2015 року).

Суттєвий профіцит ліквідності банківської системи не зумовлював монетарний тиск на інфляцію. В умовах зниження кредитної активності та низького попиту на гроші значну частину тимчасово вільних коштів банки використовували для купівлі депозитних сертифікатів Національного банку. У II кварталі 2015 року середньоденні залишки за депозитними сертифікатами порівняно з попереднім кварталом зросли на 44%, а протягом липня-серпня 2015 року ще майже на 60%.

За таких умов Національний банк не лише розширював спектр інструментів з управління ліквідністю банків, а й вживав заходів для підвищення ефективності їх використання.

1. Так у червні 2015 року Національний банк запровадив проведення щотижневих аукціонів з розміщення депозитних сертифікатів на термін один та три місяці з визначенням їхньої ціни під час про-

ведення процентних тендерів з обмеженим обсягом пропозиції.

2. Із 31 липня 2015 року Національний банк розширив перелік організаторів торгівлі, через яких здійснюватимуться операції з облігаціями внутрішньої державної позики, що є в портфелі Національного банку. Зазначені заходи сприяють підвищенню ліквідності вторинного ринку державних цінних паперів, розширюють інструментарій банків для диверсифікації своїх активних операцій, а також закладають підґрунтя для розбудови кривої дохідності.

Унаслідок значних обсягів розміщення коштів на депозитних сертифікатах середньоденні обсяги кореспондентських рахунків банків у II кварталі 2015 року знизилися до 24,1 млрд грн, що майже на 21% менше порівняно з попереднім кварталом, та залишалися практично незмінними в липні-серпні 2015 року (23,8 млрд грн). Крім того, слабка економічна активність та висока альтернативна вартість утримання ліквідних коштів спричинили суттєве зниження попиту на готівку. У II кварталі 2015 року обсяги готівки зросли лише на 0,9%, а протягом липня-серпня – зменшилися на 3,2% (у річному вимірі обсяги готівки знизилися на 4,7% станом на кінець серпня 2015 року). Як наслідок, монетарна база станом на кінець II кварталу знизилася на 5,9% у річному вимірі та на 3,7% станом на кінець серпня 2015 року.

Рис. 3. Операції з регулювання банківської ліквідності, млрд грн [7]

Подальше вдосконалення стандартних інструментів та механізмів регулювання ліквідності було визначено постановою Правління Національного банку України від 17 вересня 2015 року № 615 «Про затвердження Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи», яка набирає чинності з 1 грудня 2015 року [8].

Регулятором скорочено строк надання кредитів рефінансування шляхом проведення тендерів. Максимальний строк такого кредиту становитиме 90 днів замість одного року. Ця зміна є необхідною передумовою переходу до режиму інфляційного таргетування, який Національний банк України планує завершити до кінця 2016 року.

Для збільшення гнучкості операцій центробанку з управління ліквідністю Національним банком передбачено множинність заявок для участі в тендерах (як з розміщення депозитних сертифікатів, так і з надання кредитів рефінансування). Досі кожен із банків мав змогу зробити лише одну заявку для участі в одному тендері. Завдяки Постанові № 615 банки зможуть подавати водночас декілька заявок із різними параметрами.

Також регулятор оптимізував перелік застав за кредитами рефінансування, виключивши ті фінансові інструменти, які не знайшли поширення на фондовому ринку. Серед них іпотечні облігації, цінні папери Державної іпотечної установи, облігації місцевих позик тощо. З початку грудня в якості забезпечення кредитів рефінансування зможуть прийматися лише державні облігації України, депозитні сертифікати, п'ять видів іноземної валюти (долари США, євро, англійські фунти стерлінгів, швейцарські франки, японські єни) та облігації міжнародних фінансових організацій.

Згідно із Постановою № 615 дозволяється часткове погашення і вивільнення застави. Раніше банки мали змогу частково погашати зобов'язання, проте могли вивільнити заставу лише після повного погашення зобов'язання. Це також спрямовано на збільшення гнучкості операцій регулятора з підтримки ліквідності банків.

З метою зменшення кредитного ризику Національний банк України змінив підхід до визначення вартості застави за кредитами та кредитними операціями. Вартість забезпечення визначатиметься на ринкових засадах – за справедливою вартістю. З цієї ж метою було врегульовано використання коригуючих коефіцієнтів (дисконтів), що застосовуються до справедливої вартості застави залежно від характеристик цінних паперів, які надаються як забезпечення. На зменшення кредитного ризику спрямована і нова норма, що передбачає надання банком додаткового забезпечення у разі зменшення справедливої вартості заставленого майна нижче встановленого граничного рівня.

Крім того, запроваджено підписання єдиного генерального договору не лише для кредитів овернайт, але й для кредитів, що надаються за результатами тендерів. З моменту набрання чинності Постановою № 615 індивідуальні кредитні договори за результатами тендерів укладатися не будуть. Це дасть змогу спростити і прискорити процес. Замість п'яти днів від оголошення тендера до видачі коштів, він триватиме два дні [9].

Висновки. У період підвищеної напруги на грошово-кредитному ринку, зумовленої складною економічною ситуацією, основні зусилля Національного банку України у 2014–2015 рр. спрямовувались на підтримку ліквідності банків з метою забезпечення вчасного виконання ними усіх своїх зобов'язань перед клієнтами. Це, з одного боку, забезпечувало вчасне проведення розрахунків в економіці, а з іншого – сприяло підтримці довіри до банківської системи та створенню сприятливих умов для подальшого повернення вкладниками коштів на банківські рахунки. З цієї метою Національний банк України підтримував ліквідність банків як через надання нових кредитів рефінансування, так і шляхом перегляду графіків їхнього повернення. Також було лібералізовано вимоги до формування банками обов'язкових резервів, у тому числі через повне вивільнення коштів з окремого рахунку. Крім того, з метою збереження довіри до банківської системи Національний банк України значну увагу приділяв підтримці Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

У період найбільшого загострення ситуації застосовувались додаткові спеціальні механізми з підтримки ліквідності банків. Комбінування адміністративних та ринкових заходів сприяли зниженню напруги на грошово-кредитному ринку, що знайшло своє відображення в поступовому гальмуванні негативних тенденцій.

Однак політика Національного банку в монетарній сфері на найближчу перспективу залишатиметься відносно жорсткою, спрямованою на підтримку безінфляційної тенденції та запобігання впливу зовнішніх шоків на економіку України.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Центральний банк і грошово-кредитна політика [Текст] : навч.-метод. посіб. / В.В. Коваленко, К.Ф. Черкашина ; Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 138 с.
2. Глосарій банківської термінології [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=124734&cat_id=124733.
3. Про затвердження Положення про регулювання Національним банком України ліквідності банків України : Постанова Національного банку від 30.04.2009 р. № 259 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0410-09>.
4. Ліквідність банківської системи України : Науково-аналітичні матеріали. Вип. 12 / В.І. Міщенко, А.В. Сомик та ін. – К. ; Національний банк України. Центр наукових досліджень, 2008. – 180 с.
5. Інструкція НБУ «Про порядок регулювання діяльності банків в Україні» від 28.08.2001 р. № 368 зі змінами від 17.12.2007 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>.
6. Аналітичний огляд банківської системи України за 9 місяців 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://rurik.com.ua/our-research/branch-reviews/1187>.
7. Інфляційний звіт НБУ. Вересень 2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=22249640>.
8. Про затвердження Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи : Постанова Правління Національного банку України від 17 вересня 2015 року № 615 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bank.gov.ua/doccatalog/document?id=21857413>.
9. Національний банк України оптимізує інструменти з управління ліквідністю [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=21954707&cat_id=55838.

УДК 338.433

Чепка В.В.

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри корпоративних фінансів і контролінгу
Київського національного економічного університету
імені Вадима Гетьмана*

ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ КРЕДИТНИХ КООПЕРАТИВІВ У СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

Статтю присвячено розробці методики прогнозування фінансових надходжень від реалізації майбутнього врожаю, яку доцільно використовувати кредитними кооперативами для встановлення кредитоспроможності позичальника та визначення економічно обґрунтованого розміру кредиту для сільськогосподарських підприємств.

Ключові слова: кредитний кооператив, спеціалізовані кредитні структури, сільськогосподарське підприємство, кредитування, позика, позичальник, рейтинг.

Чепка В.В. ПРЕДПОСЫЛКИ РАЗВИТИЯ КРЕДИТНЫХ КООПЕРАТИВОВ В СЕЛЬСКОЙ МЕСТНОСТИ

Статья посвящена разработке методики прогнозирования финансовых поступлений от реализации будущего урожая, которую целесообразно использовать кредитными кооперативами для установления кредитоспособности заемщика и определения экономически обоснованного размера для сельскохозяйственных предприятий.

Ключевые слова: кредитные кооперативы, специализированные кредитные структуры, сельскохозяйственное предприятие, кредитование, ссуда, заемщик, рейтинг.

Чепка V.V. THE BACKGROUND OF DEVELOPMENT OF THE CREDIT COOPERATIVES IN THE NON-URBAN AREA

The article is dedicated to development of the methods of forecasting financial incomes from the sale of the next output yield, which should be used by credit cooperatives to establish the credit standing of the loan-subscriber and the identification of economically sound amount of credit for agricultural enterprises.

Keywords: credit cooperative, particularized credit structures, agricultural enterprise, extending credit, borrowed money, loan-subscriber, renting.

Постановка проблеми. Через специфічні умови функціонування, зменшення можливостей до самофінансування та повільного розвитку інвестиційних процесів у сільському господарстві важливим джерелом формування господарського капіталу сільськогосподарських підприємств є кредит. Від доступу сільськогосподарських підприємств до кредитних ресурсів залежать: можливість збільшення обсягів виробництва, а отже і забезпечення продовольчої безпеки держави; раціональне використання внутрішніх фінансових ресурсів; забезпечення безперервності та, як результат, – прискорення відтворювального процесу.

До основних обмежень розвитку ефективного фінансового ринку варто віднести: асиметричність

інформації, відсутність ліквідної застави, високі транзакційні витрати, специфічні ризики, з якими стикаються кредитні установи при кредитуванні сільськогосподарської галузі [1, с. 27], а також нерозвиненість ринку землі та сільськогосподарської продукції, відсутність у банківській структурі кооперативних і спеціалізованих банків.

Тому розвиток кооперативних процесів у сільській місцевості може стати потужним імпульсом до підвищення ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств та сільськогосподарської галузі в цілому.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Враховуючи надзвичайну важливість проблематики, дослід-